

27. 2. 1949	Born in Benešov (near Prague)
1964 – 1968	Film High School in Čimelice
1968 – 1974	Faculty of Arts, Charles University in Prague
1969 – 1970	Stonemasonry High School in Hořice (certification practicum)
1980 – 1982	Faculty of Arts, Charles University in Prague, postgraduate course in aesthetics
2001 – 2007	Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague, Media Studies, Ph.D.
2010	Department of Art Culture, Faculty of Education, University of J. E. Purkyně in Ústí nad Labem, habilitation

1988	Struktura, Kino, Kynšperk nad Ohří
1989	Anna Vančátová, Jaroslav Vančát, Grotesknost Gallery, Mannheim
1989	Struktury, Galeria—Wroclawski Teatr Współczesny, Wrocław
1990	Struktury, galerie Pražská, Příbram
1991	Omaggio Brunelleschi, Poggio al Lupo, Corsano
1992	Soubory / Files, Zámek, Staré Hradý
1992	Kaple reliktní radiace, Knopiáda Gallery, Faculty of Education, CU, Prague
1999	Struktura R, Rudolfinum—vestibule, Prague
2009	Místo autora, Pilsen City Gallery, (with Anna Vančátová), Pilsen
2011	Obrazy nás pozorují, Fr. Drtikol Gallery, Zámeček – Ernestinum, Příbram
2012	Čakry, Green House Gallery, Karlovy Vary

1983 – 1987	Archeologické pamiatky a súčasnosť, Tatran, Bratislava
1983	Prostor člověka, Černá louka, Ostrava
1983	Sochařské symposium, Gaize Quarry, Přední Kopanina
1987	Urbanita, Fragnerova galerie, Prague
1987	Rockfest, Culture Palace, Prague
1989	Objekty a instalace, National Technical Museum, Praha
1989	Den videa (1st exhibition of Czech video art), Culture Park, Prague
1990	Obor videa, Museum—Castle, Sokolov
1992	Minisalón, Nová síň, Prague
1997	Jitro kouzelníků [The Morning of the Magicians], National Gallery—Veletržní palác (interactive work in collaboration with students from the Faculty of Humanities, CU), Prague
1998	Veřeje, Sýpka Gallery (uninstalled during opening), Vlkov
2000	Strukturováno (students of Kamil Linhart and Zdeněk Sýkora), Louny

Past pedagogical positions at the Faculty of Education, CU in Prague, FAMU Prague and FAVU Brno. Currently teaching at the Faculty of Humanities, CU in Prague in part of the undergraduate creative module as well as in the Department of Art Culture, Faculty of Education, University of West Bohemia in Pilsen and the Academy of Arts, Architecture and Design in Prague.

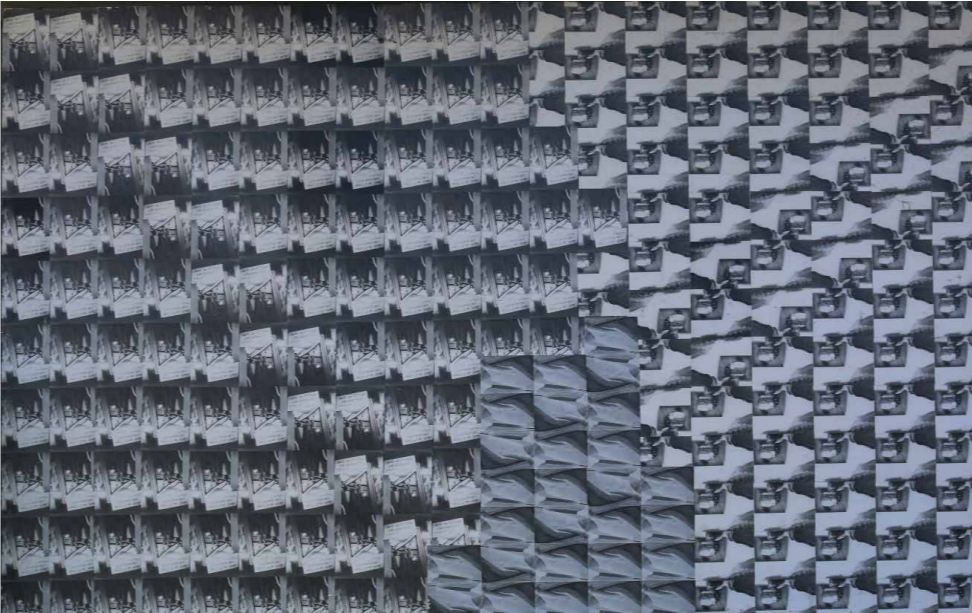
- Lives and works in Dobříš, Zvírotice and Krásno nad Kysoucou.

Struktura – Opuková koláž, lom u Přední Kopaniny, 15 x15 m, 1983

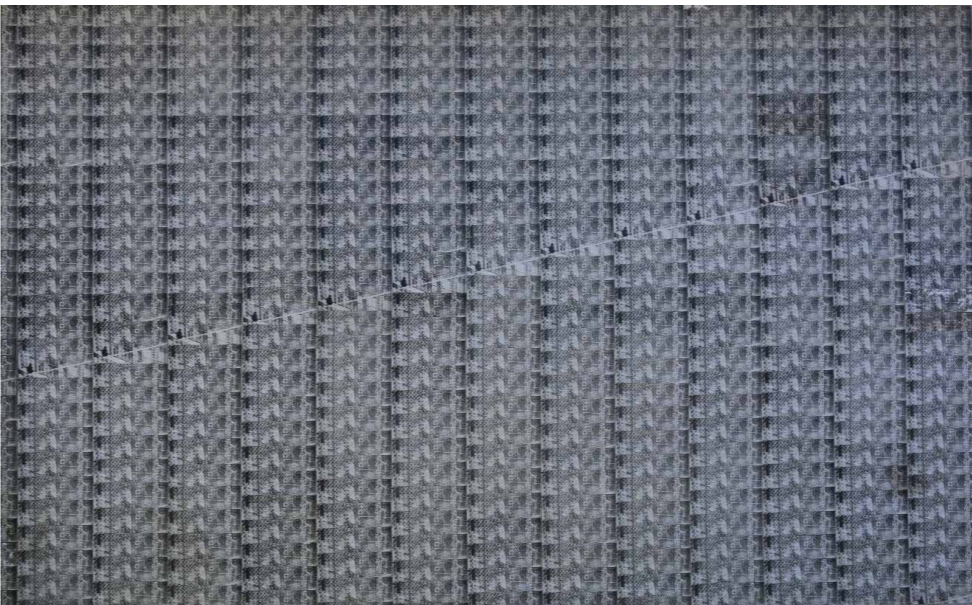
Significant Works, Projects and Series:

- 1981 – the “Desky a knihy” series, concept and work comprising ready made objects made of vinyl albums and books. Since 1983, multi-element transformations, installations; later, computer and television images, computer prints.
- 1983 – Structure / Gaize Collage in quarry near Přední Kopanina.
- 1988 – Dialogs, (during Dni videa) video installation—one of the first Czech video installations.
- 1988 – a series of monumental structures created out of black and white photographs taken by the artist; for example, Řecký dóm [Greek Dome], Sedm virů [Seven Vortexes], Kapilára [Capillary], Dva květy [Two Flowers].
- 1997 – Structural Mandala, interactive installation in the style of Web 2.0, National Gallery in Prague, Veletržní palác.
- 1999 – Structure R, interactive installation of texts proposed by audience, vestibule of the Rudolfinum, Prague.
- 2009 – present – interactive applications; computer prints of them.
- 2010 – Česká barva [Czech Color], seventeen-part conceptual polyptych.
- 2010 – Obrazy nás pozorují [Images Watching Us], concept and ensuing installation in the Fr. Drtikol Gallery, Příbram.

Kapilára, koláž z autorských fotografií, 1992, 250x175 cm

Linka II, koláž z autorských fotografií, 1991, 250x175 cm

Fenomén struktury je pro Jaroslava Vančáta zásadní už řadu let. Od univerzitních studií, kdy se seznámil s prací Jana Mukařovského a činností Pražského lingvistického kroužku, se považuje za strukturalistu, a to jak v obecném vnímání i výkladu světa, tak ve vlastní tvorbě. Dlouhodobě se zabývá vztahy jednotlivin mezi sebou i vůči celku, jejich uspořádáním a systémovými proměnami. Jevové formy Vančátova autorského vyjádření jsou proto vždy podloženy důkladným předchozím zkoumáním a zevrubnou teoretickou úvahou.

Vančátův zájem o strukturu bezesporu ovlivnil progresivní příklad jeho učitele Zdeňka Sýkory. Ten začátkem 60. let minulého století objevil v Pedagogickém náčrtníku Paula Kleea schéma elementární rytmické rastrové struktury a tento princip pravidelného dělení obrazové plochy využíval v následné dekádě jako základ svých geometrických struktur.

Vančát k odkazu svého učitele uvádí: „Sýkorovy práce jsem pochopil jako realistické studium vzájemného uspořádání nadpočetného množství prvků, v jehož poli se současná civilizace ve všech svých sférách ocitá čím dále častěji. Studoval jsem jej pak na různých místech různými prostředky.“ ¹

Prvním Vančátovým dílem tohoto typu byla Struktura – Opuková koláž, kterou vytvořil v roce 1983 během sochařského symposia v lomu u Přední Kopaniny. Výrazově mohla Vančátova práce evokovat rustikální kamenné hradby oddělující různé polnosti či dokonce náznak středověkých fortifikací, ale autor nesledoval obsahové cíle či historické konotace. Koncentrovaným způsobem a po svém se v trojrozměrném prostředí a v klasickém materiálu vypořádal s výchozí ideou struktury z přírodních jednotlivin ve vztahu k původnímu zdroji - lomu. Přeskupením kamenů jako skladebných elementů je sice ponechal tam, kde vznikly, ale nová struktura se z původního prostředí svým uspořádáním vymyká, byť tato z dnešního pohledu environmentální intervence není se svým okolím v úplném kontrastu, ale harmonicky spolu koexistují.

Odlišnou povahu má cyklus Struktur (1988), nejen proto, že byl vytvořen plošnými prostředky. Autor zde jako jednotný základní element použil fotografie, například banální pohled na část interiéru dobříšského kina (jež několik let vedl). Při prvním pohledu je divák soustředěn na výraznou vizualitu celku, proto hned nemůže vnímat syžet použitých komponent. Ten objeví až při důkladnějším detailním zkoumání, přesto se nedá říci, že by autor zcela eliminoval souvislost s obsahem a náměty použitých fotografií. Tím, že použil fotografii jako základní prvek, se umělec (obdobně jako v předchozí práci, ale jinými prostředky) zřekl uplatnění bezprostředního osobního rukopisu ve výrazu díla. Volbou elementů a způsobem jejich aplikace vznikly sémanticky ambivalentní struktury, jejichž sdělení lze dešifrovat postupně a po významových vrstvách.

Strukturou a vztahy jejich elementů se paralelně zabýval jak v teoretické, tak ve své pedagogické práci: „Od začátků svého působení na pedagogické fakultě UK v Praze (1991) jsem přemýšlel, jak se projevuje v růstu struktury aktivní vzájemná interakce

většího množství subjektů. S aktivním zapojením mých studentů či diváků tak vznikly realizace „sítě bez internetu“, jejichž výstavními realizacemi byly Strukturální mandala (NG – Veletřní palác, 1997) a Struktura R (vestibul Rudolfiny, 1999).“²

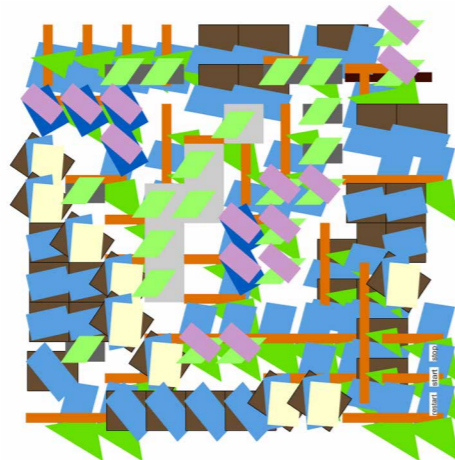
Otevřený cyklus Metastruktur, který tvoří jádro současné karlovarské expozice, navazuje jak na Vančátovy interaktivní aplikace, z nichž od roku 2009 vytváří počítačové tisky, tak na předchozí počítačové struktury. V nich se vyrovnával s metodami a tvůrčími postupy Zdeňka Sýkory. Byl s nimi důkladně obeznámen jak z doby studia, tak z pozdějších teoretických statí, jež o svém učiteli publikoval. Přesto přistupoval k tvorbě vlastních počítačových struktur už od počátku svébytným způsobem. V primárním zadání totiž počítal s aktivní účastí elektronického média na vytváření podoby nových prvků, jejich tvarů a forem, laboroval s nekonečnou řadou permutací, variant a změn, jež vznikaly během generování struktur. Ty se tak staly otevřeným procesem a většina tisků je „pouhým“ záznamem o aktuální fázi generovaného průběhu. O tom svědčí i umělcova snaha zapojit do mnoha svých děl i diváka, jenž aktivními zásahy proměňuje strukturu i sebe - z přihlížejícího je brzy spoluautor aktuálního vizuálu. Proces transformace může pokračovat, struktura nemá na rozdíl od Sýkorových děl finální podobu, byť některé skladebné konstanty zůstávají. Proto Vančát volí název Metastruktury - což evokuje potencionální změnu, děj, přenesení, přechod, pozici za něčím. Sledování barevných i tvarových proměn, v detailech i v kompozici, spolu s vědomím nemožnosti poznat všechny možné varianty, to vše prolíná do napínavé hry vjemů. Vzrušující očekávání toho, jakou podobu přinese další zásah do stávající struktury díla, přehluší občasnou lítost nad ztrátou harmonické podoby, jež se novým krokem stala nenávratnou minulostí. Autor si v tomto procesu přisuzuje úlohu vyzývatele, podněcujícího okolí k odklonu od tradičních způsobů vnímání. Vybízí nás nejen k spoluúčasti, ale také k pohledu na sebe sama, na svou aktivní úlohu a pozici v právě probíhajícím procesu. Vytváří cestu k společnému sdílení principů, jež mají své ekvivalenty v přírodních dějích, v strukturách makro i mikrokosmu. Racionalita a senzibilita hrají v této inspirativní reflexi stejně důležitou úlohu, důležité však je nechat se oslovit umělcovou nonkonformní promluvou. Každému vstřícnému divákovi se za zdánlivou hradbou abstraktních elementů rozevře bezbřehý prostor čiré invence. A to je nedocenitelný přínos aktuální Vančátovy tvorby.

Jan Samec

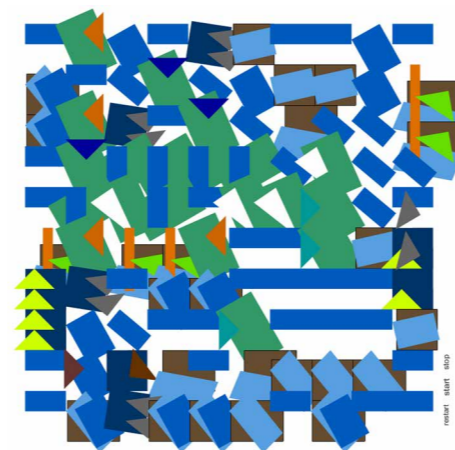
2 / Jaroslav Vančát – Poznámky, archiv umělce

Vydala Galerie umění Karlovy Vary, příspěvková organizace Karlovarského kraje, k výstavě METASTRUKTURY / Jaroslav Vančát v Interaktivní galerii Becherova vila, Karlovy Vary, 4. 9. – 4. 10. 2015, v nákladu 400 ks, v srpnu 2015.

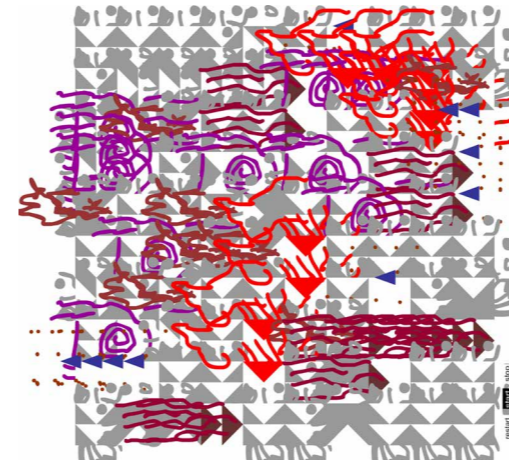
Text: Jan Samec, Fotografie: Jaroslav Vančát – archiv, Jan Samec, Grafická úprava: Jan Samec jr., Perfect Planet s. r. o., Tisk: Median, s.r.o., ISBN 978-80-87420-48-5

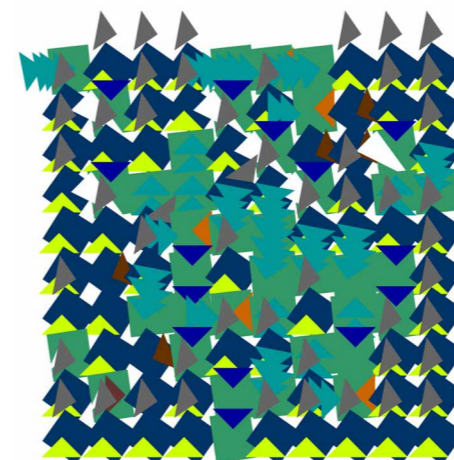
Metastruktura 1 – 1, 2014

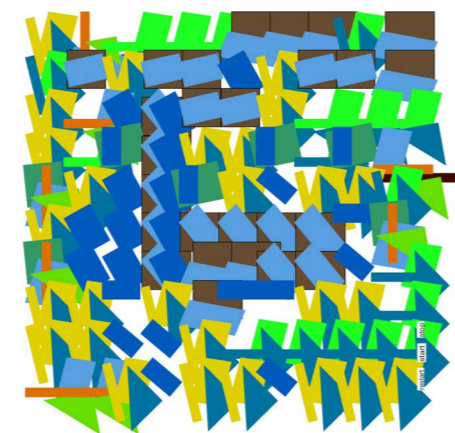
Metastruktura 2 – 1, 2014

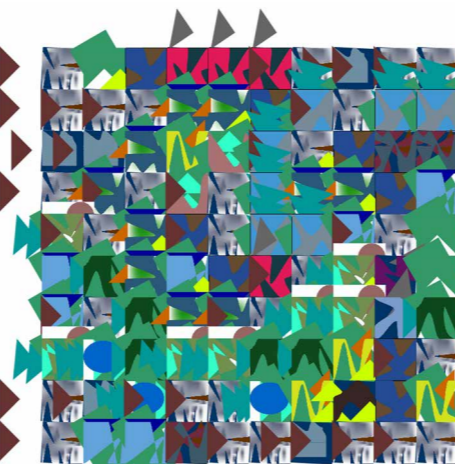
Metastruktura 5 – 1, 2015

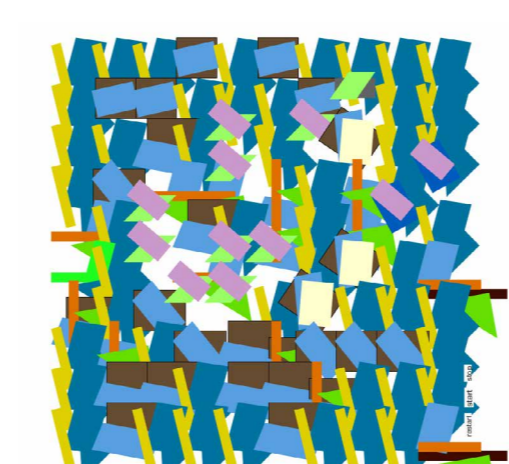
Metastruktura 6 – 1, 2015

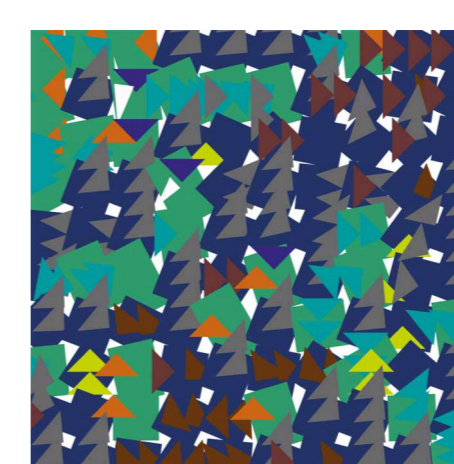
Metastruktura 3 – 1, 2014

Metastruktura 4 – 1, 2015

Metastruktura 7 – 1, 2014

Vrstvy III, 2011

odkaz na online katalog: www.vancat.cz/kvary2015

reprodukce na titulní straně: Neurony / Pocta Zdeňkovi Sýkorovi a Radku Kratinovi, 2014 – 2015, počítačový tisk

METASTRUKTURY
/ Jaroslav Vančát

Interaktivní galerie Becherova vila
Karlovy Vary
4/9 – 4/10 2015